

**Chronologiae Veteris Testamenti Accvratvm Examen
Augustißimæ, Invictissimæq[ue] Domui Austriacæ
Dicatvm**

Philippi, Henricus

Coloniae Agrippinae, 1637

12. Vtrum quadraginta dies pluuiæ contineantur in illis 150. quibus aquæ
terram obtinuisse dicuntur. *ibid.*q.7.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-64340](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-64340)

2. Corollar.

quando putabatur annus ille 600. calculo, si non Mathematico, at ciuili saltem & computatione vulgo vsurpatâ. Secundo, fuisse quidem Noë noui sæculi & mundi renascentis patrem, atque ab ipso posteros tempora computare potuisse: non tamen idcirco desertam fuisse mundi æram, ante diluuium sine dubio vsitatum, quasi vero Moyses interciso Chronologiæ filo, per Patriarcharum generationes deducto, ab anno Noë sexcentesimo nouam temporum seriem ordiri voluisset.

QVÆSTIO VII.

Vtrum 40. dies pluuia contineantur in illis 150. quibus aqua terram obtinuisse dicuntur.

Status q. declaratur

1. CVM Moyses Gen. 7. v. 12. dixisset: *Et facta est pluuia super terram quadraginta diebus, & quadraginta noctibus, v. 24. ait: obtinueruntq; aqua terram centum quinquaginta diebus.* Quo etiam pertinet illud, cap. 8. v. 3. *Et ceperunt minui (aque) post centum quinquaginta dies.* Hinc oritur quæstio, vtrum 40. dies pluuia, præcesserint illos 150. quibus aqua obtinuerunt terram: ita vt finitis pluuia diebus inciperent dies isti 150. & sic ab initio pluuiarum, vsque ad aquarum imminutionem transacti sint dies 190. an verò tempus pluuia in istis 150. diebus includatur, ita vt ab initio pluuia vsque ad aquarum decrementum non nisi 150. dies; à fine verò pluuia tantum 110. numerentur.

3. Computatio à fine pluuia.

2. Istos 150. dies à fine imbrium computat S. Chrysostr. hom. 25. in Genes. Tot, inquit, dies mansit illarum aquarum altitudo. Rupertus: *quadraginta dies pluuia, cum 150. diebus addita sex menses lunares efficiunt, & paulò plus quam decem dies supersunt.* Nempe dies 40. diebus 150. conficiunt 190. sex autem menses lunares diebus 177. absoluuntur, & sic supersunt dies 13. Eadem computatione vtuntur Abulensis, Del Rio, Torniellus, & Salianus ad ann. m. 16; 6. ac in eandem sententiam laudant Rabbi Salomonem, S. Augustinum & Iosephum. Verum S. Augustinus hanc difficultatem nouisse potius quam resoluisse videtur. Sic enim q. xi. in Genesin scribit. *Quod scriptum est: aqua exaltata est super terram 150. dies, quaritur vtrum vsque ad hunc diem creuerit, an per tot dies, in altitudine qua creuerat, manserit? quoniam alij interpretes planius videntur hoc dicere. Nam Aquila dixit: obtinuit, Symmachus: prauauerunt aqua.* Hæc S. Augustinus. Iosephi autem narratio de diluuiio fidem non meretur, vt latè disputat Salianus, aut mendum irrepsit in textum, aut errore lapsus est Iosephus vt notat Pererius lib. 13. in Gen. disp. 3.

3. Con-

*Ratio
compus.*

3. Confirmant Torniellus & Salianus suam expositionem. Quia diluuium cœpit post 46. dies anni, qui numeratur sexcentisimus Noë, continuata est pluuia per dies 40. cum perpetuo incremento: tum secutus est aquarum status dies 150. qui simul cum diebus imbrium iuncti faciunt 190. dies, hoc est, sex menses & dies 3. quibus si addas 16. dies, finietur septimus mensis. Pro octauo & nono mense adijciuntur 59. dies, vsque ad initium mensis decimi, quo cacumina montium apparuerunt. Hinc ad corui emissionem dies 40. effluerunt, denique bis septem consumpti dies, dum columba bis emittebatur. Quibus diebus vnâ in summam collectis implebitur totus Solaris annus sexcentisimus vitæ Noë, dierum 365. vt ipsi computant, & concludunt 40. dies huic anno defuturos, nisi 40. dies pluuie à prædictis 150. diebus secerantur.

Reijctur a

4. Verum hæc in primis calculatio mensem septimum facit cauum, ergo si menses lunares sunt alternatim caui & pleni, mensis primus cauus erit, quod non admittit Salianus. Deinde si dies vndecim adijciantur mensibus lunari- bus reddetur inuiculis mensium lunarium vsus, vt dicam cap. seq. v. 14. Ad hæc negandum est, omnes dies trium vltimorum mensium fuisse à Moysè recensitos. Satis erat si eos tantum commemoraret, quibus aliquid singulare factum fuerat. Gratis etiam aliqui assumunt particulam *igitur* Gen. 8. vers. 13. indicare mox tectum Arce reductum fuisse, cum reuerteretur columba. Solumenim innit *id igitur*, ita res esse gestas, vt ineunte anno 601. Noë tandem tectum illud aperiretur.

Reijctur a

5. Mirum præterea videtur quod huius opinionis authores asserunt, nimirum cap. 7. Geneseos mensem secundum ab anni Epochâ deduci; mensem autem septimum & decimum, à die 17. mensis secundi siue ab ortu diluuij: rursus cap. 8. mensem primum & secundum ab anni capite numerari, sicut mensis secundus cap. 7. computabatur. Vnde bene aduertit Pererius lib. 12. disput. xi. magnam esse in hac sententia difficultatem, qua eius assertores coguntur ambigüe menses computare, aliquos scilicet ab anni Epochâ, alios ab initio diluuij: cum eos tamen Moyses sine vlla varietatis insinuatione ponens, eodem modo omnes putandos esse non obscure indicauerit.

*Adnotatione
i. sompno.*

6. Exempla quibus suum computum vult confirmare Torniellus, mihi eam ad rem parum idonea videntur: (ea autem producit anno m. 1656. nu. 24. in fine, & ann. m. 3053. num. 2.) Quin potius eorum pleraque indicant mensem septimum & decimum Gen. 8. v. 4. & 5. posse commodè à principio anni, qui 600. Noë dicebatur, computari, & 150. dies ibid. vers. 24. ab initio diluuij accersiri, sicut Torniellus annum 36. regni Asa, 2. Paralip. 16. vers. 1. ducit à primordio regni Iuda, annum 40. quo rebellauit Absalon 1. Reg. 15. vers. 7. ab

G

actio-

actione Dauidis, secundum & tertium mensum de quibus Exodi 16. v. 1. & ca. 19. v. 1. ab anni exordio supputandum fatetur. Vide quæ iam afferam in cap. 8. Gen. v. 2. 5. 10. 14.

2. *Computatio ab initio pluuiarum probabilior.*

7. Altera ergo supputatio mihi probabilior videtur, quæ ab initio pluuiæ vsq; ad aquarum decrementum, non nisi 150. dies numerat, ita vt 40. dies imbrium in illis 150. absorbeantur. Est S. Ambrosij de Noë & Arca cap. 17. vbi etiam vnum annum computat ab initio diluuij, non vsq; ad annum sexcentimum primum Noe, sed vsq; ad 27. diem secundi mensis, & mensum septimum ab initio non diluuij, sed anni, computat. Idem sentit Vincentius lib. 1. Specul. hist. cap. 60. Historia Scholastica cap. 54. Gen. Lyranus Gen. 8. lit. f. & h. Hugo de S. Victore, Cornelius, Bonfrerius, Menochius. Gen. 7. & 8. Gordonus cap. 5. num. 2. Petauus lib. 9. cap. 10. Pererius etiam locis citatis magis in hanc explicationem, quam in aliam propender. Accedunt Scaliger cap. de diluio, Caluissus Isag. Chron. cap. 33. Rabi Salomon apud Tostatum & Lyranum in hunc locum. Nulla enim est necessitas aut ratio, quæ suadeat, multiplicanda esse initia mensium, primi, secundi, septimi, decimi, quos in eodem historiae contextu, sine vilo varietatis indicio ponit Moyses, dum ait, mense secundo anno sexcentesimo vitæ Noe, immisissam pluuiam, mense septimo Arcam quietuisse, mense decimo montium iuga apparuisse: ac rursus primo mense anni sexcentesimo primi (puta vitæ Noe, vt habent septuaginta & fatentur aduersarij) tetam Arcæ fuisse apertum, mense secundo arefactam terram &c. Sicut ergo mensis secundus omniam iudicio ab anni capite ducitur: ita septimus & decimus, vt supputant S. Ambrosius & alij iam laudati. Annum autem istum fuisse 600. vitæ Noe certum est, sensu superius explicato, quem annum 1656. Orbis conditi numero, aquarum imminutionem refero ad diem 151. ab initio diluuij computatam, quæ fuit 20. septimi mensis lunaris: si verò menses fuere triecenarij 17, Arcæ quietem sacer textus Latinus & Græcus notat die 27. eiusdem septimi mensis quæ dies incurrit in 18. ab inchoato diluio, si mensibus lunaribus utamur, si triecenarijs incidet in 161.

Quomodo
Aque ob
sinuerunt
terrâ 150.
diebus.

8. Huic expositioni neq; fons Hebræus, neq; vulgata editio, neq; Symmachi, neque Aquilæ, neq; septuaginta interpretum translatio, cum horum 150. dierum mentionem faciant, aduersatur: omnes enim eum sensum admittunt, vt vis diluuij dicatur, superasse terram, aquæ orbem terræ vicisse tum elevatione sua per dies 40. crescente, tum per alios 110. altitudine permanente, ita vt ab initio ascensus, siue ruptorum abyssi magnæ fontium, vsque ad aquarum imminutionem elapsi sint dies 150. toto enim illo temporis spatio præualuerunt aquæ, victoriam ab initio pluuiarum inceptam continuo obtinuerunt: partim crescendo, partim in sua altitudine consistendo, dominabantur orbi post

post illos verò 150. dies, vis illa immanis aquarum remittere, paulatim cedere, ac imminui, terra vero tyrannidis illius iugum sensim excutere visa est. Quæ tyrannidis in terras, non tunc solum sæuebat, cum maximam altitudinem retinere, sed tunc etiam, cum vis aquarum qua infernè ei impentium, qua supernè præcipitantium sic præualebat, vt orbis terrarum nullis ruptis molibus obiectis, nullis montium aggeribus oppositis resistere posset. Hebræum verbum גבחר, roborauit se, quod isto capite Gen. quater reperitur, v. 8. vbi noster vertit, mundauerunt, v. 19. præualuerunt, v. 20. altior fuit, v. 24. obtinuerunt. Septuaginta transtulerunt, ἐπεσπάρη. ἐπεσπάρη. ὑψώθη. ὑψώθη. nempe τὸ ὑδάσ.

IN CAPVT VIII.

GEN. v. 2.

Clausi sunt fontes abyssi, & cataracta cæli, & prohibita sunt pluuia. v. 2.

Hinc Oleaster contendit imbres ab initio diluuij cœptos, durasse 150. dies: eo quod in fine cap. 7. aquæ dicantur obtinuisse terram 150. diebus, quibus absolutis tum primum pluuia cessasse, neq. nisi post 40. dies imbrum Arcam à terra eleuatam fuisse autumat. Quod ante docuerat Aben Ezra vt habet, nec refutat Munsterus Gen. 7. Sed hæc opinatio bene à plebiscq. refellitur. Deus enim præcedenti capite verba 4. non nisi 40. dierum pluuia minatus fuerat, & eas induxisse dicitur v. 12. Deinde scriptores passim etiam antiqui in hoc consentiunt, quod aquarum altitudo, aut 150. aut saltem 110. dies finitis imbribus tenuerit. Arcam verò, si non ante 40. diem eleuata fuisset, aquæ sine dubio obruissent: ac proinde intra 40. dies pluuiarum, ea fluitare cœpit, priusquam vis aquarum vertices montium transcendisset. Tostatus Gen. 7. putat 5. aut 6. die pluuiarum, Arcam sustolli cœpisse. Nec iuuat Oleastrum, quod Moyses prius illorum 150. dierum meminert, quam pluuia fuisse prohibita diceret. Nam etiam v. præcedenti aquas imminutas asseruerat: nec tamen inde colligere licet, eos ante decreuisse, quam pluuia cessarent. Moyses igitur, cum hic ait clausos fuisse fontes abyssi, anacephaleosi vitur, vt notat Sallianus num. 41. & causas minuendarum aquarum ex alijs affert, inter quas v. 1. commemorat ventum exsiccantem, tanquam causam positiuam decrementi aquarum: causas verò negatiuas v. 2. adducit, clausam abyssum, & cataractas cæli, nec non prohibitas pluuia, ne scilicet quod initio diluuij factum fuerat aquarum vis infernè ac supernè irrumpens vêtis, & alijs causis exsiccantibus obstaret. Sic autè inhibita sunt pluuia, vt cum ineunte cataclysmo 40. dies tenuisset, nullæ postea deciderint, quoad Noe cum suis Arca egredere tur anno sequenti

*Pluuia
Diluuij
durauit
150. diebus
sed 40.
sanium.*

menſe 2. die 27. Cum autem Noë in Arca fuerit menſem integrum lunarem & 10. dies, nec niſi 40. primis diebus pluuiæ deciderint, vndecim menſes ſine pluuiâ decurrerunt, vt aduertit Bonfr. Gen. 8. v. 4.

GEN. 8. v. 4.

Hic menſis non eſt ab initio diluuij vel anni 600. Noe ſed vſualis anni.

1. *Requieuiſq; Arca menſe ſeptimo.* Hunc ſeptimum menſem aliqui computant ab initio diluuij, vt Toſtatus & ij, qui ab initio pluuiæ vſque ad imminutionem aquarum 190. dies ſupputant: alij ab initio anni ſexcente ſimi vitæ Noe; alij denique quorum rationes probo, fatentur quidem hunc ſeptimum menſem incidere potuiſſe in annum 600. Noe, eum tamen numerant, à capite anni, iuxta modum ſupputandi illis temporibus vſitarum, ſiue ab autumno, ſiue à vere, prout ſunt diuerſæ authorum hæc de re opinionones. Ita Bonfrerius & Petrauius, fauetq; Cornelius in hunc verſiculum, & diſertè exprimit Menochius. Et patet ex dictis cap. præced. q. 8. Dicitur ergo requieuiſſe Arca menſe ſeptimo, ſubaudi. anno 600. Noë ſicut templum ædificari cœptum menſe 2. anni 4. Salomonis 3. Reg. 6. v. 1. & verbum Domini factum ad Zachariam menſe nono anni 4. Darij Regis, Zachariæ 7. v. 1. Lyranus in hunc locum ab initio anni hunc menſem ſeptimum deducit.

Ab Hebræo hic diſcrepat Latinus & Græcus.

2. *Vigeſimo ſeptimo die menſis.* Ita conſtanter legunt, editio Latina, Græca, & paſſim Sancti Patres. In Hebræorum textum, poſt S. Hieronymi tempora, error facile potuit irrepere, idque propter literarum affinitatem, quibus Hebræi diè 17. & 27. exprimere ſolent, vt plerique huius loci interpretum animaduertunt, & concedere debent ij, qui hunc ſeptimum menſem putant ab anni exordio, vt ſupra declarauim. Bene etiam nonnulli notant, aquas diluuij paulatim decreuiſſe: ſiquidem Arca die 27. menſis ſeptimi montibus iam adhæſerat, nec tamen ante decimi menſis initium cacumina montium apparuiſſe dicuntur. Quare tempus ſufficiens interponi debet, inter primum aquarum decrementum, & diem, quo Arca montibus adhæſit. Porro hoc loco, Hebræus duas voces habet. *יָמֵי עֶשְׂרִים*, id eſt, decimo die, pro vnica diſtione *יָמֵי עֶשְׂרִים*, hoc eſt, vigeſimo, ſupple die, vt notant Cornelius, Bonfrerius & c. Similis ferè eſt lectionis varietas Pſal. 4. v. 3. Vſquequo graui corde: vt quid & c.

Opinio Caietani.

3. Caietanus in hunc locum, modernam Hebræorum lectionem ſequitur, & ait, *primò*, Arcam requieuiſſe menſe lunari ſeptimo, ab initio diluuij, die 17. *Secundò*, ſingulis menſibus apud Iudæos 29. dies deputari. *Tertio*, Ideo ab initio diluuij ad Arcæ quietem dies 191. computat. Vnde tandem cōcludit, 40. dies pluuiæ eſſe omnino ſeparandos à 150. diebus de quibus Gen. 7. v. 24. Verum hæc doctrina admittenda non eſt. Arca enim quieuit die 27. menſis ſeptimi ab anni capite, non à diluuii origine computati. Nec ſingulis menſibus lunaribus Iudæi 29. dies attribuunt, ſed alternis 29. & 30. Sic ab initio menſis primi

Deſignatur

primi vsque ad diem 17. septimi, sunt dies 194. Deinde ex supputatione Caietani imminutio aquarum & quies Arcae in eundem diem incidissent, quod sua-
 fu difficile est, imò falsum. Ex falso igitur ratiocinio colligit illos dies 40. plu-
 uia ab istis 10. excludendos esse, nec vlllo modo probat lectionem Iudaicam,
 Latinæ & Græcæ editioni præferendam.

4. Sed & Abulensis computus fallit, qui cum scitè mensibus septem luna-
 ribus dies 207. dedisset; (si menses impares pleni constituantur) inde 190. sub-
 trahit, quot ab initio diluuij vsque ad aquarum decrementum enumerat, re-
 manentibus 17. diebus, colligit totidem diebus aquas prius minui cœpisse,
 quam Arca iugis montium in se dasset. Sed fallit, inquam, computus. Hoc enim
 Arca non nisi finito mense septimo subsedit. Dicendum igitur est Arcam
 subsidisse in montibus die 27. mensis septimi, quæ erat 207. dies mensium luna-
 riarum ab anni exordio computata, à primo aquarum decremento octaua; ab
 initio diluuij 18.

Fallit Cæ-
 puius A-
 bulensis

GEN. 8. v. 5.

Decimo autem mense, prima die mensis, apparuerunt cacumina montium. Caieta-
 nus cum nonnullis alijs hunc mensis ab initio diluuij computat. Ab Arcae
 quiete, vsque ad initium huius decimi mensis dies 70. connumerat, è quibus 12.
 ad mensis septimum, reliquos 58. ad octauum & nonum mensis refert. Sed
 hæc admittenda non esse, ex dictis liquet. Sic enim menses singuli forent 29.
 dierum, quod iam refutatum est. Adhæc si ab ineunte diluuiio, vsque ad appa-
 rentia montium capita, nouem menses vt vult Caietanus præterierunt; annus
 Noe 600. æquo longior fuit. Nam ante diluuium, transacti erant, vt minimum
 45. dies, si nimirum primus mensis 29. diebus absoluebatur: quibus si 40. dies
 corui dimissi, & saltem 14. columbæ bis emissæ adijciantur, consistit dies 99.
 in tres menses, decimum, vndecimum duodecimum distribuendi, qui tamen ex
 opinione Caietani non nisi 87. dies continent. Abundabit igitur annus sexcen-
 tesimus vitæ Noe, diebus, vt minimum 12. Annum etiã olim duodecim men-
 sibus vndecim diebus, ac 12. adiunctis diebus contentum fuisse, commi-
 nisci poterit; at probare deberet.

Hic mensis
 arat 10. nō
 ab initio
 diluuii nō
 que ab
 Arca qui-
 et sed ab
 initio an-
 ni cum
 visato.

Melius igitur hic mensis decimus ab anni primordio computatur, vt supra
 dixi, q. 6. in cap. 6. Gen. quod in hunc locum disertè asserunt Lyra. & Meno-
 chius cum ijs, qui 40. dies pluuiæ non distinguunt à 150. quibus aquæ terram
 obtinuisse dicitur Gen. 8. v. 24. vide supra q. 7. Apparuerunt igitur montium
 apices aquis nudati ineunte mense decimo, ab Epocha anni tunc vsitata, die
 167. si menses fuerunt lunares, ab inducto diluuiio die 221. vt ex dictis tum hoc
 sapite, tum præcedenti colligere licet.

G 3

GEN. 8.

GEN. 8. v. 6.

Cumq; transissent quadraginta dies, aperiens Noe fenestram Arca, quam fecerat, dimisit coruum. Hi quadraginta dies computantur ab initio mensis decimi, quo montium vertices aquis decrescentibus eminere cœperunt, ita vt conspici possent. Ex quo colligimus coruum emissum, mense vndecimo, circa diem decimam aut vndecimam, prout quadraginta dies includi aut excludi, mensis decimus, aut cauus aut plenus computari potest.

GEN. 8. v. 10.

Quoties
& quan-
do emissa
columba.

Expectatis autem vltra septem diebus alius rursum dimisit columbam. Certum est ter emissam ex Arca columbam. Prima vice redit vacua, altera cum ramusculo, tertia emanavit. Argumentum nullum positum occurrit, quo affirmare auctorem septenos dies esse interpositos, à coruo dimisso ad primam columbæ emissionem; cum tamen sine ratione dierum numerus augeri non debeat, arbitror vel eo die quo coruus ablegatus fuerat, aut potius sequenti missam primum, & vacuam rediisse columbam, vt quod S. Patriarcha per coruum non poterat intelligere, per columbam exploraret: an scilicet aquæ cessassent terræ superficie, obtegere. Si enim dixeris cum Lyrano, Abulensi, Del Rio, Noe, coruo in Arcam non reuerso septem dies expectasse, antequam prima vice exploratricem columbam ablegaret: quæram cur non citius? cur non 40. dierum moras traxerit? An quia Moyses, ait eum septem aliis diebus præstolatum fuisse: At Moyses voce illa *aliis*, nihil aliud significare videtur, quam hos septem dies, esse ab illis 40. quorum paulo antè meminerat, distinctos, & inter primam ac secundam columbæ explorationem transactos. Ac proinde à die quo coruus euolauerat, vsq; ad eum quo columba ramusculum oliuæ in Arcam reportauit, non nisi septem dies, aut saltem octo fluxisse opinor, sicuti hinc ad tertium columbæ auolatam, alijs septem intercesserunt. Ita censent Caietanus, hic, Salius loco citato, Pererius lib. 13. disputat. 6. quibus tacite suffragantur, qui non nisi bis septem dies emissionibus columbæ annumerant, Rupertus li. 4. cap. 23. Torneilius illo anno m. 1656. Olearter Gen. 7. Bonfrerius Gen. 8. v. 12. Genebrardus lib. 1. S. Ambrosius de Noe & Arca cap. 18. 19. 20.

Obiectio.

2. His obijci solet, tribus mensibus lunaribus contineri dies 88. Moysen verò ab initio mensis decimi vsque ad finem anni tantum numerare, 40. dies corui, bis septem columbæ, qui simul iuncti conficiunt 54. Ergo 34. dies deerunt ad anni complementum. Respondet Salius nouem integros menses, ab initio diluuij, vsque ad detecta montium iuga putandos; tres verò sequentes menses compleri non solum 40. & bis septem diebus, sed etiam 46. qui diluuium præcesserant, è quibus 34. annum lunarem expleuerunt: reliqui verò 12. aut potius inquit *vndecim* pertinebant ad exæquandum menses lunares cum anno solari.

3. Ve:

3. Verum contra hanc expositionem occurrit in primis, quod mensis ille decimus, in cuius prima die apparuerunt cacumina montium, non ab initio diluuij, sed à capite anni putandus sit. Deinde hoc modo annus fuisset 12. mensium, & 12. dierum. Si enim primus mensis fuit plenus; reuera 46. dies illius anni diluuium præcesserunt; si primum mensem cauum feceris; cogoris duodecimum, imo & decimum plenos computare, & tribus vltimis mensibus 89. dies tribuere: quo tandem fiet vt annus iste 12. menses lunares & duodecim dies complectatur, nisi forte dixeris Patriarcham eodem illo die Arcæ tectum deduxisse, quo vidit columbam non redire. At verisimilius est columbæ reditū vsq; ad vesperā fuisse expectatum: paulatim deinde sequenti die laboratum tecto remouendo, vt liber in omnem partem aspectus pateret, & videretur, quænam esset rerum facies, præsertim in planis & conuallibus, tandemque deprehenderetur, an terræ superficies humoribus nimijs & luto careret. Quod non ante sequentis anni primordia deprehensum est, quando tamen Noe, rebus omnibus bene perspectis, necdum excendendi tempus esse iudicauit, donec tandem die 7. mensis secundi, iussu Dei postliminio rursus in terrâ possessionem reuersus est.

Responsio.

4. Quare probabilior videtur eorum responsio, qui ab incunte diluuiio vsque ad aquarum decrementum 150. dies ponunt, mensē vero decimum, quo montium vertices patuerunt, ab initio anni computant: inde tres ipsos menses vsque ad anni finem numerant, rati Moysen, sicuti non omnes menses commemorauit, ita nec omnes dies istius anni expressisse: sed eos tantum, quibus aliquid memorabile contigerat.

Conclusio.

GEN. 8. v. 13.

Igitur sexcentesimo primo anno, primo mense, prima die mensis, imminuta sunt aqua super terram. & aperiens Noe relictam Arcam, aspexit, viditq; quod exsiccata esset superficies terræ. 1. Quæstio hic est, quomodo dicat Moyses hoc versiculo exsiccata esse superficiem terræ, cum versu sequenti asserat, mense demum secundo, die 27. terram arefactam? Caietanus diem illum quo terra arefacta dicitur, vnam eandemq; fuisse putat, cum ea, qua exsiccata superficies terræ scribitur: dici autem primam mensis, si referatur ad annos vitæ Noe; sin autem ad annuam vsualem siue currentem; nominari 27. secundi mensis. Opinatur enim hic author mensē septimum & decimum, cuius mentio sit hoc ca. v. 4. & 5. ab initio diluuij petendos esse; mensē primum v. 13. ad Natalem spectare; mensē secundum v. 14. ab anni primordio deduci.

Quæstio.

1. Opinio.

2. At melius Pererius lib. 13. disp. 9. & alij passim arbitrantur Moysen in tam breui narratione, tanta ambiguitate loqui noluisse, quæ narratione ipsam obscu-

2. Opinio.

verior.

obscu-

obscuraret, & lectoris intelligentiam confunderet. Accipitur igitur hic primus mensis, prima dies mensis, secundus mēsis, & 27. eiusdem, vt superior cap. secundus mensis 17. eiusdem, qua cœptum est fieri diluuium, facta ab anni currentis initio supputatione. Dicitur in Græco diferte hic annus sexcentessimus vitæ Noe (quod in Hebræo supprimitur) eo nimirum sensu, quo diluuium anno sexcentesimo Noe inijsse scribitur Gen. 7. v. 11. vt supra dixi.

Concl.

3. Prima die primi mensis terræ superficies, aquis nudata & exsiccata erat, interius vero humida, mollis & adhuc lutulenta: die 27. sequentis mensis terra ipsa ita perfecte arida siue sicca & solida extitit, vt commodam hominibus & bestijs habitationem præberet. Ita innuit textus ipse & plerique interpretam docent, Abulensis, Pererius, Cornelius, Bonfrerius, Saliarius an. mundi 1657. num. 5. & 6.

GEN. 8. v. 14.

Duratio
Diluuij.

Mense secundo, septimo & vigesimo die mensis arefacta est terra. Hinc apparet, quanto temporis spatio durauerit diluuium, Noe in Arca manente. Constat enim diluuium cœpisse, anno illo, quo numerabatur sexcentessimus vitæ Noe, die 27. secundi mensis. Gen. 7. v. 11. Finito autem penitus cum suis reliquijs diluuium, Noe cum suis ex Arca egressus est, mense secundo, septimo & vigesimo die mensis. Gen. 8. v. 14. & 18. vtique anno sexcentesimo primo. Transierunt igitur ab initio diluuij vsque ad exsensionem ex Arca inclusiue, annus vnus vsualis, & dies vndecim. Vtrum tunc anni solares in vsu fuerint, ita vt singuli communes 365. diebus constarent, in quæstione poni solet: probabilius puto fuisse lunares ordinariè dierum 354. cum Lyra Gen. 8. & alijs supra laudatis Gen. 7. q. 2. num. 9. Quod si ita est, nec annus iste Embolimus fuit, Noe clausus in Arca permanserit, ad diem 365. quo clauditur communis annus solaris. Hoc probabilissimum putat Bonfrerius hic v. 14. Neque huic calculationi aduersantur, quæ in hunc locum notat Cornelius. Puto enim diluuij tempore in vsu fuisse, annoseo fere modo constitutos, quo Hebræi iam olim vsi sunt, & per vnus mensis intercalationem, secundo vel tertio anno insertam, suos annos ad solis cursum reuocabant, vt habet ibidem Cornelius, qui hanc anni formam vocat solarem, eo quod Hebræi semper annum suum inchoarent à mense nouarum frugum, & in eo Pascha celebrarent. Fauet Iosephus, citatus illa q. 2. num. 10. Modus enim quo Iudæi annos dispensant facit vt lunaribus quidem mensibus vtantur, sed interposito certis temporibus Embolismo, Nisan haud procul ab æquinoctio verno retineant, atque adeo annos vsuales ad solis rorum quadantenus reducant. Quod ipsum lege accepta sub Moyle factitarunt, vt ea, de Paschate, eleuatione manipuli, Pentecoste, messe triticea obseruarent, quæ lege cauebantur. Non fuit igitur opus vlla fastorum mutatione, quoad numerum mensium, & die-

rum,

rūm, quando lex per Moysen data est; sed tantum monendi erant Hebræi, vt Nilam in mensibus anni sacri primus constanter haberetur, quia non solum eo mense contigerat Exodus, sed fortè etiam creatus fuerat Adam, & anni primus inde ducebantur.

2. Quamobrem Torniello & Saliano non assentior, dum anno mundi ^{Covellae.} 1656. & 1657. annum Noë sexcentessimum faciunt solarem, ex 12. mensibus lunariibus & diebus vndecim conglutinatum. Non enim video, cur lunares menses vsurpentur, nisi ad cursum lunæ accommodentur, ea ferè ratione, qua etiamnum factitant Hebræi. Hanc autem rationem omnino turbant dies isti vndecim adiecti; sic enim fieret, vt si annus 600. Noe, nouilunio iniret, sexcentessimus primus luna circiter vndecima, 602. luna 22. 603. luna 3. sequens circa plenilunium aperiretur, & totius annorum istorum decursu, menses dicti lunares, multum à lunari mutatione discreparent, ac proinde tolleretur omnis vsus vtilis mensium lunarium, qui vulgo alium in finem non vsurpantur, nisi vt singuli dies mensium, ætati lunæ, more modoque ciuili congruant: quod ficti isti dies vndecim non patiuntur, nisi quam rarissimè. Menses lunares non sunt ad vsum idonei, nisi vt ex ijs annus lunaris constituitur vel simplex 354. dierum, vel embolimæus 384. aut 383.

Q V Æ S T I O V N I C A.

Quomodo diluuij tempus ad menses Romanos accommodari possit.

1. **A**ugustinus Torniellus ad annum mund. 1657. num. 3. rationi magis consentaneum putat, diluuium autumno inijsse, & anno sequenti circa Nouembrem esse finitum. Nihilominus num. 4. prolixè argumenta congerit, quibus confirmet opinionem Antonij Fonseca Lusitani, qui in suis super Caietani commentaria notis, Gen. 8. arbitratur mense Ianuario Patriarcham ex Arca egressum, & Ianum à Gentilibus nuncupatum. Verùm quicquid sit de Iani appellatione; exitus de Arca, non est tribuendus mensi Ianuario, tum quia reclamant vbique Scriptores, tum quia Torniellus asserit probabilius esse ipsum Noë, non præcisè ab eo tempore quo ex Arca pedem extulit, nimirum 27. mensis secundi: sed à proximo mensis tertij initio, nouum annum, nouam æram instituisse, primaque die sacrificium Deo obtulisse: tum denique quia coniecturæ, quas in hanc sententiam adducit, facilem ac obuiam habent solutionem, vt eas legenti patebit.

1. Opinia.

Refutatur

H

2. Hac